

Folketingets Ombudsmand
Gammeltorv 22
1457 København K

Sendt med alm. post og pr. e-mail d.d. til Post@ombudsmanden.dk

09.10.2013
J.nr.: 19689

Klage over Miljøstyrelsens håndtering af de EU-retlige forpligtelser vedrørende luftkvalitet (NO₂)

Som advokat for foreningen Borgerinitiativet Red Søerne skal jeg herved indklage Miljøstyrelsen for Folketingets Ombudsmand i forbindelse med styrelsens håndtering af de EU-retlige forpligtelser i henhold til Luftkvalitetsdirektivet (2008/50/EF).

Denne sag drejer sig om, hvorvidt det påhviler Miljøstyrelsen at udarbejde planer med foranstaltninger (luftkvalitetsplaner) i henhold til Luftkvalitetsdirektivet, der skal gennemføres i tilfælde af overskridelse af grænseværdier for NO₂.

Det er Miljøstyrelsens opgave at kontrollere om grænseværdierne overholdes, ligesom Miljøstyrelsen er forpligtet til at advare befolkningen og udarbejde handlingsplaner for forbedringer, hvis grænseværdierne er overskredet.

Særligt to direktiver har betydning i denne sag.

Direktiv 96/62 om vurdering og styring af luftkvalitet (Rådets direktiv 96/62 af 27. september 1996 om vurdering og styring af luftkvalitet med senere ændringer) og direktiv 1999/30 om luftkvalitetsgrænser (Rådets direktiv 1999/30 af 22. april 1999 om luftkvalitetsgrænseværdier for svovldioxid, nitrogendioxid, partikler og bly i luften med senere ændringer, senest ved direktiv 2008/50).

Af 12. indledende betragtning til direktivet 96/62 fremgår følgende:

" for at beskytte miljøet som helhed og menneskers sundhed skal medlemsstaterne ved overskridelse af grænseværdierne træffe foranstaltninger, således at disse værdier overholdes inden den fastsatte frist"

Direktivets formål fremgår af art. 1:

"- at definere og fastsætte mål for luftkvaliteten i Fællesskabet med henblik på at undgå, forhindre eller begrænse skadelige virkninger i menneskers sundhed og på miljøet som helhed.

[...]

- at bevare luftkvaliteten, når den er god, og forbedre den i andre tilfælde."
(min fremhævning).

Af art. 7, stk. 1, følger, at medlemsstaterne skal træffe de foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre, at grænseværdierne overholdes.

Af art. 8 og 9 fremgår endvidere, at medlemsstaterne skal udarbejde handlingsplaner for at overholde grænseværdierne for de områder, hvor grænseværdierne overskrides, og – hvor grænseværdierne ikke overskrides – skal fastholde niveauerne og bevare den bedst mulige luftkvalitet.

WINSLØW
ADVOKATFIRMA

GAMMEL STRAND 34
POSTBOKS 1132
1009 KØBENHAVN K

TLF: (+45) 3332 1033
FAX: (+45) 3393 9701

WIN@WINLAW.DK
WWW.WINLAW.DK

Finn Träff LLM (H)
Iben Mai Winsløw (L)
Trine Bøgelund-Kjær (L)
Claudia S. Mathiasen (H)
Dines Benned Jensen (L)

Anja Syberg (L)

Direktiverne er gjort til dansk ret ved bekendtgørelse nr. 851 af 30. juli 2010.

Faktum er, at Danmark har overtrådt Luftkvalitetsdirektivets grænseværdi for NO₂ (årsmiddel 40 mikrogram m³) siden 2010 på flere stærkt trafikerede veje i København.

I 2009 blev Miljøstyrelsen orienteret om, at grænseværdien for NO₂ måtte forventes overskredet i 2010, og i den forbindelse havde EU-kommissionen henstillet Miljøstyrelsen til eventuelt at ansøge om dispensation for overholdelse af grænseværdierne fra 2010 til 2015.

Miljøstyrelsen fremsendte imidlertid først i februar 2011 ansøgning om udsættelse af grænseværdierne fra 2010 til 2015.

EU-Kommissionen meddelte imidlertid Miljøstyrelsen i december 2011, at man ikke ville acceptere Danmarks dispensationsansøgning om udsættelse af grænseværdierne for NO₂ frem til 2015.

Trods EU-kommissionens afslag har Miljøstyrelsen endnu ikke - mere end 20 måneder efter afslaget - udarbejdet planer for foranstaltninger, der i henhold til EU's direktiv skal gennemføres i tilfælde af overskridelse af grænseværdierne.

I 2012 er der udarbejdet en videnskabelig rapport om luftkvalitetsvurdering af ren-luft zone i København. Rapporten er udarbejdet af DCE - National Center for Miljø og Energi nr. 25 med finansiel støtte fra Miljøstyrelsen.

Af rapporten fremgår at Miljøstyrelsens seneste modelberegninger primært fokuserer på overholdelse af grænseværdien for NO₂ på målestationerne i 2015.

På baggrund af denne rapport er det min klients opfattelse, at grænseværdierne også i 2015 vil være overskredet på flere strækninger i København, idet Miljøstyrelsen ensidigt fokuserer på overholdelse af grænseværdierne på målestationerne. Grænseværdien skal ikke alene overholdes omkring målestationen, men tillige på offentlige gader.

Til nærmere belysning af sagen vedlægger jeg kopi af Miljøstyrelsens notat af 25. juni 2010, Dispensationsansøgning fra februar 2011 samt Videnskabelig rapport om luftkvalitetsvurdering af ren-luft zoner i København fra 2012.

Miljøministeriet har således ikke opfyldt sine forpligtelser efter direktiv 2008/50/EF om vurdering og styring af luftkvalitet, som er implementeret ved dansk ret ved bekendtgørelse nr. 1326 af 21. december 2011 om vurdering og styring af luftkvalitet.

Luftkvalitetsdirektivet er således overtrådt i 2010, 2011, 2012 og 2013 og Miljøstyrelsen er altså forpligtet til at udarbejde en luftkvalitetsplan med henblik på at træffe foranstaltninger for at sikre overholdelse af de nævnte grænseværdier.

Den 24. september 2013 har jeg på vegne af foreningen anmodet Miljøstyrelsen om en redegørelse for, hvorfor Miljøstyrelsen endnu ikke har udarbejdet en luftkvalitetsplan med foranstaltninger, der sikrer EU's krav om luftkvalitet, herunder overholdelse af grænseværdien for NO₂. Kopi af brev af 24. september 2013 vedlægges.

Jeg har den 8. oktober 2013 modtaget vedlagte redegørelse fra Miljøstyrelsen.

Redegørelsen er blot endnu en bekræftelse på, at Miljøstyrelsen ikke opfylder sine forpligtelser i henhold til Luftkvalitetsdirektivet og ikke agter at gøre det.

Styrelsen påpeger, at de målte værdier på målestationen ved Tivoli på H.C. Andersens Boulevard er faldende og vil overholde grænseværdien for NO₂ i 2015. Til trods for dette er der dog fortsat 7 gadestrækninger i København, der er mere forurenet end hvor målestationen er placeret, ligesom der ikke er grundlag for, at forvente at den nedadgående tendens i målingerne vil fortsætte.

Det er derfor foreningens opfattelse, at Miljøstyrelsen er forpligtet til at udarbejde en handlingsplan for de gadestrækninger, hvor grænseværdien for NO₂ i dag er overskredet og at denne luftkvalitetsplan skal omfatte foranstaltninger, der iværksættes på kort sigt for at sikre overholdelse i henhold til Luftkvalitetsdirektivets tilladte grænseværdi for så vidt angår NO₂.

I 2008 afsagde EF-Domstolen (nu EU-Domstolen) dom i en sag (C-237/07) om fortolkning af luftrammedirektivet (Rådets direktiv 96/62), hvor EF-Domstolen kom frem til følgende resultat:

"I tilfælde af risiko for overskridelser af grænseværdier eller varslingstærskelsværdier skal borgere der er direkte berørt, kunne opnå, at de kompetente myndigheder udarbejder en handlingsplan, selvom de i henhold til national ret har andre handlingsmuligheder til rådighed med henblik på at opnå, at disse myndigheder træffer foranstaltninger til bekæmpelse af luftforurening."

Dommen må betegnes som havende væsentlig præjudikatværdi, idet den har fastsat normen for, hvordan EU's lande skal forholde sig til lignende sagsanlæg.

Det afgørende i dommen er, at medlemslandene ikke blot har en forpligtelse til at efterleve EU's luftrammedirektiv, men at det tillige er en ret, som borgerne kan påberåbe sig direkte.

Dette følger bl.a. af dommens præmis 39, at

"fysiske og juridiske personer, der er direkte berørt af en risiko for overskridelse af varslingstærskelsværdier eller grænseværdier, fra de kompetente myndigheder, eller i givet fald ved de kompetente domstole, skal kunne opnå, at der udarbejdes en handlingsplan, når en sådan risiko foreligger."

Sagen har således principiel karakter, idet en afgørelse kan få præjudikatværdi ved senere tilfælde af overtrædelser af grænseværdier herhjemme.

Miljøstyrelsens manglende overholdelse af de grænseværdier, der har til formål at beskytte den offentlige sundhed, medvirker således til at bringe menneskers sundhed i fare, hvorfor sagen desuden må anses for at have almindelig offentlig interesse, idet sagen har en indgribende betydning for Københavns indbyggere.

Jeg skal på baggrund af ovenstående anmode Folketingets Ombudsmand om at undersøge forholdene nærmere.

Kopi af dette brev med bilag er samtidig hermed fremsendt til Miljøstyrelsen.

Venlig hilsen

Anne Støtt Hansen
ash@winlaw.dk
tlf. 36 96 09 10